

Høring av rapport fra Kulturdepartementets eksterne FoU-utvalg

Svar fra Ringsakeroperaen :

Ringsakeroperaen er en distriktsopera med programvirksomhet tilbake til 1979. Siden 1997 på Statsbudsjettet, og organisert som en stiftelse med en betydelig frivillig virksomhet som en av grunnpillarene. Tall fra 2011 viser at totalt 300 frivillige innen sceneteknikk, kostymesøm og publikumsmøte / formidling / forpleining utgjør en innsats tilsvarende ca 9 årsverk som muliggjør operaproduksjon av i all hovedsak profesjonell karakter.

Pkt. 1 KUNNSKAPSBEHOV :

Ringsakeroperaen representerer en ” hybrid ” organisasjon mellom det utvalget kaller ”frivillig sektor” og ”offentlig institusjon”.

Det er behov for forskning på grensesnittet/samarbeidet mellom frivillige og profesjonelle utøvere i kunst/kulturlivet. Det eksterne KUD-utvalgets kommer ikke inn på denne typen organisering/samarbeide som danner basis for bl.a flere distriktsoperaer rundt om i landet. Samspillet mellom profesjonell kulturproduksjon og frivillig arbeid eksisterer på bred basis og bør belyses, dokumenteres og vurderes på forskernivå, både som kunstproduksjon og som for eksempel forebyggende tiltak innenfor sosialmedisinsk område.

Ringsakeroperaen og andre distriktsoperaer, godkjennes ikke som medlemmer av Norsk Teater – og orkesterforening, (NTO) da en del av produksjonsteknisk innsats rundt våre forestillinger utføres av ubetalt, frivillig arbeidskraft. Mange av våre frivillige er faglærte innenfor de håndtverk de utfører, på ubetalt fritid. Under ledelse av profesjonelle kunstneriske ledere, ofte med betydelige karrierer innenfor sine felt, utfører mange av våre frivillige medarbeidere en innsats fullt på høyde med staben ved for eksempel de ulike regionteatrene .

For å oppnå en dialog med NTO om medlemsskap for Ringsakeroperaen og andre distriktsoperaer er kunnskap om /dokumentasjon av dette samarbeidet mellom frivillige og profesjonelle utøvere nødvendig. Den frivillige innsatsen kan under kunstfaglig kyndig ledelse utgjøre et produksjonsledd av profesjonell kvalitet og bør ikke forhindre oss fra medlemsskap i en relevant bransjeorganisasjon. Det faktum at alle våre store orkesterinstitusjoner for eksempel ikke bruker betalte korsangere ved sine konserter skulle tilsi at heller ikke de bør innvilges medlemsskap i NTO, så praksisen er ikke konsekvent, og kunnskapsmangel utgjør en faktor.

Videre vises til boken ” Norges opera – og balletthistorie ” utgitt på Opera Forlag i 2010.

Her marginaliseres all operavirksomhet utenfor Oslo, både i historisk perspektiv og dagens situasjon, og i slik grad at det ikke kan tilskrives annet enn kunnskapsløshet. Slike utgivelser bidrar selvforsterkende til et perspektiv på kunstarten som noe som kun utspiller seg i Oslo. En helt sikkert utilsiktet, men like fullt effektiv hersketeknikk som bidrar til å opprettholde den skjevdelingen av statlige tildelinger som hindrer økonomisk grunnlag for en bredere kvalitativ utvikling av faget i andre deler av landet. Også dette viser behovet for kunnskap om, og dokumentasjon av, operavirksomhetene i andre deler av landet, som altså ikke engang i et verk med en så pretensiøs tittel blir behandlet og synliggjort.

Kunnskapsmangel om den faglige virksomheten i hele landet og hva den betyr for sitt publikum og sine medarbeidere bidrar effektivt til å opprettholde den markante

skjevdelingen av statlige midler innenfor operafeltet / kulturfeltet i Norge. Behovet for kunnskapsutvikling på området er stort, og av demokratisk karakter.

Et annet eksempel på en praksis som gjerne kunne vært belyst og konsekvensutredet på forskningsnivå er bruken av originalspråk i opera og hva dette betyr for å nå nye målgrupper blant publikum. En praksis som ikke eksisterer i dramatisk teater. Denne praksisen underletter bruken av internasjonelle artister, og tekstmaskiner erstatter direkte kommunikasjon. Det ville vært verdifullt å få vite mer om hva denne praksisen betyr for opprettholdelsen av norsk som kulturelt språkverktøy, og for opera som kunststart for flest mulig.

Pkt. ORGANISERING.

Som nevnt over er det sentralt å få dokumentert og analysert de ulike aspektene ved grensesnittet frivillig sektor og kunstproduksjon. Det er ikke realistisk å tro at det i årene som kommer vil være mulig, eller ønskelig, at man fjerner kunstproduksjon fra den store gruppen frivillige som i dag sørger for at publikum rundt om i landet får oppleve musikkteater og opera i sin egen region. Særlig innenfor teknisk produksjon og publikumsmøter, forpleining, forestillingsavvikling er det samfunnsmessig ønskelig, og økonomisk nødvendig å ha frivillige i sentrale posisjoner.

For Ringsakeroperaens del ser vi Høgskolen i Lillehammer som en aktuell organisator av slik forskning. Det spesielle med Ringsakeroperaen er at den har lyktes med å skape et behov hos et stort og bredt sammensatt publikum for denne typen av såkalt smale kulturopplevelser. Dette ville ikke vært mulig uten at det store frivillige apparatet vårt har bidratt til å skape en stort sosialt nettverk rundt virksomheten. Uten de frivillige hadde ikke denne distriktsoperaen kunnet bygge opp sitt trofaste publikum og sitt eksistensgrunnlag, eller om man vil : Sin eksistensberettigelse.

Men en samfunnsutvikling med stadig større profesjonalisering innenfor ulike områder gjør seg gjeldende også i vår virksomhet, under navn av kvalitetsutvikling. Dette er ønskelig og bra, men utgjør en fare for at frivilligheten forvitrer. Skulle det skje vil det i så fall bety at et kulturelt eventyr går mot slutten som vil etterlate seg et stort savn hos sitt publikum.

Å forske på hva denne virksomheten betyr for alle som ønsker den, og hvordan man kan kvalitetsutvikle kunstproduksjonen og samtidig opprettholde frivilligheten vil være av sentral betydning for langt flere enn Ringsakeroperaen. I vårt tilfelle handler det om at et svært høyt antall mennesker har vært innom den frivillige virksomheten i de over 30 årene siden starten. Ringsakeroperaen har en solid dokumentasjon over denne virksomheten siden starten. Det utgjør muligheten for en bred studie. Høgskolen i Lillehammer har muligens de forutsetningene som kreves for et slikt arbeid, og en organisering av et slikt forskningsprosjekt ville vært naturlig å gjøre i tett kontakt mellom en lokal høgskole og dem / det det skal forskes på. Et nystartet forskingssenter, som foreslås av utvalget, er muligens ikke nødvendig eller realistisk for å komme i gang med en bredere forskning innenfor kulturfeltet.

Ringsakeroperaen er i ferd med å bygge opp en barn-og ungdomsvirksomhet, Ringsaker Operaskole, og vi ser allerede konturene av ny-rekruttering både på frivillig side og blant publikum. Det viser seg nå at det delvis er 2. og 3. generasjon operaverener som melder seg på, og vi har embryoet til en ” generasjonsopera ” under utvikling. Ev. forskning på disse familienes fritidsvaner og deres utslag på helse, økonomi og annet vil også fordre geografisk nærhet mellom forskerne og disse aktørene innenfor Ringsakeroperaens nettverk.

En studie av hva denne virksomheten betyr for de menneskene som deltar i den vil måtte foregå over tid og følge operaens produksjonsprosesser. Vi vil ønske slik forskningsvirksomhet velkommen og bidrar gjerne til organiseringen av et slikt undersøkende arbeid.

Brumunddal 15.11.2012.

Marit Selfjord
Operasjef